

A SZAKDOLGOZATOK ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS A HALLGATÓI JELLEMZÉSEKNEK OBJEKTÍVEBBÉ TÉTELÉRŐL

DR. SÁROSI HERBERT—DR. HALÁSZ NORBERTNÉ*

A szakdolgozatok érdemjegye, illetve a végzős hallgatók jellemzése döntő jelentőségű a munkába lépés, illetve a beilleszkedés szempontjából. Éppen ezért igen fontos, hogy a két említett értékelési folyamatnál az objektivitás és különösképpen az egy-
sleges szempontok érvényesüljenek.

A szakdolgozatok opponálása az eddigiekben kiadott szempontok alapján, néhány mondatos indoklással történt. Ez a módszer lehetőséget adott a szubjektivitásra, mivel a dolgozatra adott egy jegy alapjául a különböző tanárok különböző értékrendje szolgált. Véleményünk szerint e szubjektivitást lényegesen csökkenteni lehet néhány külföldi főiskolán alkalmazott módszernek a mi körülményeinkre való alkalmazásával, melyet az alábbiakban ismertetünk.

Az opponálandó dolgozat a kiértékelés szempontjai szerint külön-külön pontokat kap, melyeket előre megszabott értéktartományból választ ki a bíráló. Az értéktartományokat a szempontok fontossága határozza meg. Ezért javasoljuk, hogy az értékelésnél a következő szempontokat, illetve értéktartományokat vegyük figyelembe. Az értékelés szempontjai:

1. A téma megfogalmazása (megértése)	50—18 p.,
2. a témában felvetett probléma helyes megoldása	10—18 p.,
3. tárgyi helyesség (szakmai helyesség, módszer megválasztása, következtetések levonása)	10—18 p.,
4. a részletek kimunkálásának mértéke	5—12 p.,
5. a dolgozat szerkezete és felépítése	5—12 p.,
6. ábrák minősége (ábrák, grafikonok kivitele)	2— 8 p.,
7. kifejezőkészség, helyesírás	2— 8 p.,
8. külső forma	2— 6 p.

A dolgozatra adott összpontszámból kialakított érdemjegyek:

— jeles (5), ha a pontok összege	92—100,
— jó (4), ha a pontok összege	80— 91,
— közepes (3), ha a pontok összege	65— 79,
— elégséges (2), ha a pontok összege	57— 64 között,
— elégtelen (1), ha a pontok összege	56 alatt van.

A bírálatban először a szempontokra adott pontszámot, majd az azokból kialakított jegyet közöljük és ezután tételesen indokoljuk a pontszámokat.

Ennek bevezetésével egységesebbé tehetjük a szakdolgozatok bírálatát.

A végző hallgatók objektívebb, sokrétűbb, a szakmai fejlődést is messzemenőig

* Élelmiszeripari Műveletek és Gépek Tanszék

1. SZEMÉLYI ADATLAP							
N É V	Családi állapot*			Beiratkozás éve		Csoport*	
Szül. hely és idő				Mikor, hol és milyen középiskolát végzett			
Anyja neve				Érettségi eredménye			
*Lakás állandó ideiglenes				Volt-e munkaviszonya és hol			
Középiskolai KISZ funkció				Szakképzettsége			
Apja foglalkozása				Nyelvismeret			
Anyja foglalkozása	I. évf.	II. évf.	III. évf.		I. évf.	II. évf.	III. évf.
* I főre jutó jövedelem				Melyik tan- széken végez TDK-t			
*Szociális támogatás összege				Témája			
*Állami tanulmányi ösztöndíj				Diákkörben elért eredmények			
Jutalmazások				Melyik tan- széken készíti a szakdolgozatát			
Fegyelmi				Szakkolgozatának címe			
Főiskolai KISZ funkció				Témavezetője			
Egyéb politikai és társ. szervezeti tagsága és funkciója				Milyen ágazatos			
Politikai tanulmányok, kitüntetések				Szigorlati eredmények	Mate- matika	Kémia	Politikai gazdaságtan
				Szakkolgozat kezdési ideje			
				Szakkolgozat eredménye			
				Oklevél szerzés éve			

* a csillaggal jelzett részt ceruzával kell kitölteni

2. SZEMÉLYI ADATLAP							
Tantárgy	Zh oszt.	Gyak. oszt.	Vizsga eredmények			Alá-írások	JELLEMZÉSEK
			koll.	1. uv.	2. uv.		
Fizika I 1. félév						Elm.:	
						Gyak.:	
Fizika II. 2. félév						Elm.:	
						Gyak.:	
Művelet I. 4. félév						Elm.:	
						Gyak.:	
Művelet II. 5. félév						Elm.:	
						Gyak.:	
Művelet III. 6. félév						Elm.:	
						Gyak.:	
Műszer I. 5. félév						Elm.:	
						Gyak.:	
Műszer II. 6. félév						Elm.:	
						Gyak.:	
						Elm.:	
						Gyak.:	
						Elm.:	
						Gyak.:	

figyelembe vevő jellemzésének kialakítására kétoldalas személyi adatlapot szerkesztettünk. Az adatlapot a Tanszék oktatói töltik ki a nappali és levelező hallgatókról egyaránt.

Az adatlap (1. melléklet) 1. oldala két részre tagolódik. Az első rész tartalmazza a hallgató olyan jellegű adatait, mely utal az anyagi körülményeire, esetleges hátrányos helyzetére. Itt tüntetjük fel a hallgató közösségekben végzett munkáját, valamint a tanulmányi eredményével kapcsolatos dicséreteket, jutalmazásokat, illetve magatartására vonatkozó fegyelmi büntetéseket. Az egyes években felmerülő változások feltüntetésére évenkénti tagolásokat készítettünk, mely a hallgató közösségi munkájának fejlődését tükrözi.

A második rész a számunkra fontos alapvető kérdésekre ad választ. Ezen rész első kérdései a főiskola megkezdése előtt megszerzett ismeretekre ad választ. A vá-

laszokból megtudhatjuk, hogy a hallgató milyen előképzettséggel, szakmai és nyelvi ismerettel rendelkezik, melyeket esetleg a diákköri tevékenységnél, a szakdolgozat kiadásánál felhasználhatunk, illetve a fentiek ismerete alapján irányíthatjuk a hallgatók szakmai fejlődését. A nyelvismeretre vonatkozó kérdést azért tartottuk fontosnak, mert a leendő üzemmérnökök szakmai fejlődéséhez elengedhetetlen a külföldi szakkönyvek tanulmányozása, illetve szakfolyóiratok olvasása.

A többi kérdés a főiskolán végzett szakmai tevékenységet tükrözi. Felvilágosítást adnak a szaktanszéken végzett diákköri munkáról, e munkában elért eredményről. A diákköri munka fontosságára nem akarunk részletesen kitérni, mindenestre szükséges azt elmondanunk, hogy a diákköri munka a Tanszék diszciplináris kutatómunkájával egybekapcsolódik, annak szerves részét tartalmazza. A tanszéki diszciplináris munka viszont elsősorban üzemi problémák megoldására irányul, így tehát a hallgató már végzés előtt megismerkedik az élelmiszeripar különböző iparágainak, üzemeinek aktuális problémáival, azok megoldási módszereivel. Ezért fontos megismerniök azt a tényt, hogy a hallgató mikor és milyen témában kezdte el az elmélyültebb szakmai munkát. Az előzőek ismerete a szakdolgozati témák kiadásánál is fontos, mert nem biztos, hogy a hallgató a szakdolgozati témáját — esetleg hely, létszám stb. problémák miatt — azon a tanszéken dolgozza ki, amelyen a korábbiakban diákkörösként dolgozott. A szigorlati tárgyak eredményei a Tanszék oktatói számára felvilágosítást adnak arról, hogy milyen felsőbb matematikai, illetve kémiai alapokkal rendelkezik a hallgató és ezeket figyelembe vesszük a szakmai feladatokkal való megbízásánál, és szükség esetén élünk a fokozott segítségnyújtás eszközével.

Az adatlap 2. oldalán a Tanszék által oktatott tantárgyakat kronológiai sorrendben tüntettük fel. A tantárgyak felsorolása alatt a tanulmányi félévet jelöltük azzal a céllal, hogy könnyen követhető legyen a hallgató szakmai fejlődése. A felsorolásokat követő oszlopokban az egyes tárgyakból szerzett zárthelyi, gyakorlati és kollokviumi érdemjegyek helyei találhatóak. Nem tartottuk szükségesnek a vizsga kérdéseket a személyi adatlapon bejegyezni, mert a Tanszéken dolgozó kollegákkal folytatott beszélgetés alapján kiderült, hogy a kollokviumi jegy kialakításánál a húzott kérdéseken felül, az elméleti anyag lényegét átölelő több apró kérdésre adott választ is egyaránt mindenki figyelembe veszi. A zárthelyi jegyek bejegyzését azért látjuk célszerűnek, hogy a hallgató évközi munkáját ezen keresztül félévekre visszamenően felmérhessük.

A személyi adatlap 2. oldalának a „Jellemzések” rovata a leglényegesebb. Itt foglalják össze a vizsgáztatók, illetve a gyakorlatvezetők a hallgatók elméleti felkészültségére, gyakorlati (manuális, feladatmegoldó, számolási) készségére, szorgalmára, igényességére, pontosságára, a munka szeretetére és a közösséghez való viszonyára vonatkozó megfigyeléseiket. A jellemzést készítő nevei is szerepelnek az adatlapon.

A személyi adatlap elkészítésével az volt a célunk, hogy főiskolánk Nevelési Bizottságát a hallgatók jellemzésének munkájában segítsük azzal, hogy minden hallgatóról a tanszéki kollektíva által készített összefoglaló jellegű, a szakmai és közösségi fejlődést is figyelembe vevő kimerítő értékelést adjunk. Tanszékünk ezt azért tudja elkészíteni, mert a hallgatókat három éven át oktatja.

Javasoljuk a hallgatókat több féléven keresztül oktató többi Tanszéknek is, hogy vezessenek személyi adatlapot hasonló céllal — természetesen a Tanszék jellegének megfelelően adaptálva —, amely a hallgatókról mindenre kiterjedő, több kollektíva által kialakított jellemzést biztosítana.

IRODALOM

1. *Duró L.*: A végzős hallgatók személyiségének jellemzése mint felsőoktatási pedagógiai probléma. Felsőoktatási Szemle, Bp., 1972. 1. sz.
2. *Kaszap K.*: A hallgatók személyiségének megismerése és fejlesztése a Műszaki Egyetemen. Felsőoktatási Szemle, Bp., 1964. 6. sz.
3. *Molnár L.*: A hallgatók egyéniségének formálása az oktatás folyamatában. Felsőoktatási Szemle, Bp., 1964. 6. sz.
4. *Arday L.*: A hallgatók megismerése. Felsőoktatási Szemle, Bp., 1971. 1. sz.
5. *Ertl I.—Prezenszki J.*: A diplomatervek és az oklevelek problémái. Felsőoktatási Szemle, Bp. 1969. 5. sz.

ÜBER DIE OBJEKTIVERGESTALTUNG DER BEURTEILUNG DER FACHARBEITEN UND DER CHARAKTERISIERUNG DER STUDENTEN

H. Sárosi—Frau M. Halász

Die Verfasser machen in ihrer Arbeit einen Vorschlag zur objektiveren Beurteilung der Facharbeiten aufgrund der von ihnen angegebenen Gesichtspunkte, bzw. des von ihnen ausgearbeiteten Punkte-Systems. Zur Aufstellung der Charakterisierung der Hörer wurden Personalienkarten angefertigt, mit Hilfe derer ein gründlicheres Kennenlernen der Studenten angestrebt wird.

THE OBJECTIVIZATION OF THE ASSESSMENT OF THESES AND STUDENT-CHARACTERIZATION

H. Sárosi—M. Halász

A proposal is made for the more objective judgment of theses on the basis of a points system in accordance with certain recommended aspects. A personal data sheet has been developed for the student-characterization, whereby it is hoped to attain a more thorough knowledge of the students.

О МЕТОДАХ ОБЪЕКТИВНОЙ ОЦЕНКЕ ДИПЛОМНЫХ РАБОТ И ХАРАКТЕРИСТИК СТУДЕНТОВ

Др. Херберт Шароши—др. Норбертне Халас

В статье дан метод объективной оценки дипломных работ на основании очковой системы. Для подготовки характеристик студентов разработана индивидуальная карта, характеризующая более наглядно личность студента.